

Югас Е.Ф., Попович М.С.

КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ

У науковій статті дається розгляд поняття «безготівкових розрахунків», як основних складових сучасної ринкової економіки, вивчаються як позитивні, так і негативні аспекти операцій на рахунках підприємств. Пропонується визначення основних його форм. Досліджуються окремі аспекти контролю безготівкових розрахунків, а саме перевірка операцій, здійснених на рахунках у банку. Досліджується процес деталізації коштів на синтетичних та аналітичних рахунках підприємств, де вагому роль відіграє контроль за станом розрахунків, динамікою дебіторської і кредиторської заборгованості.

Ключові слова: готівка, гроші, готівковий обіг, безготівкові розрахунки, рахунки, контроль, господарські операції, ринкова економіка, соціальний ефект.

ВСТУП

Підприємства (підприємці), які мають поточні рахунки в установах банків, зберігають на цих рахунках свої кошти на договірних умовах і здійснюють розрахунки за своїми зобов'язаннями в безготівковій та готівковій формі в порядку, встановленому нормативно-правовими актами Національного банку України. Розрахунки готівкою підприємств між собою та з підприємцями і фізичними особами проводяться як за рахунок коштів, одержаних з кас банків, так і за рахунок готівкової виручки і здійснюються через касу підприємств з веденням касової книги встановленої форми [6, с.32-34].

У вітчизняній та зарубіжній економічній літературі проблеми безготівкових розрахунків досліджувалися вченими: Бутинець Ф.Ф. [1], Живко З.Б. [3], Кулаковська Л.П. [6], Сердюк В.Н. [11], Столярук Д.Б. [12], Сук Л. [13], Хом'як Р.Л. [14], Шамова І.В. [15] та ін., в процесі здійснення господарської діяльності на підприємствах України впродовж останніх років у сфері безготівкових комунікацій великого значення набув контроль за додержанням правил розрахунків, встановлених нормативно-правовими документами держави.

Мета статті полягає у дослідженні особливостей та методів контрольно і ревізії операцій безготівкових розрахунків суб'єктів господарювання.

В ході наукового дослідження були використані наступні спеціальні економічні методи дослідження, зокрема: збору інформації, обробки інформації, проведення аналітичної роботи, індукції, дедукції, групування, контрольно і ревізії та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах ринкової економіки підприємства постійно підтримують фінансові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями та робітниками підприємства і окремими особами. Для здійснення діяльності вони мають у своєму розпорядженні грошові

кошти. Функціонування підприємства передбачає безперервний рух грошових коштів, тому їх слід розглядати як важливий ресурс та результат діяльності підприємства.

Рух грошових коштів, який відбувається в процесі діяльності, може здійснюватись як у готівковій, так і у безготівковій формах.

Існують різні підходи до визначення поняття «готівковий обіг». Так, у широкому розумінні готівковий обіг – це обіг грошових коштів у вигляді готівки.

Під готівковими розрахунками слід розуміти платежі готівкою підприємств (підприємців) та фізичних осіб за реалізовану продукцію (продані товари, виконані роботи).

На думку Орлюк О. П. «готівковий обіг» - це обіг законних платіжних засобів (банкнот та розмінної монети), які обслуговують потреби економіки країни. У свою чергу готівкові розрахунки являють собою розрахунки за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги) і за операціями, які безпосередньо пов'язані з реалізацією продукції та іншого майна [1, с.432-434].

Коллектив авторів Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. трактує готівковий обіг, як рух грошей у готівковій формі з метою обслуговування економічного обороту країни. За своєю специфікою готівковий обіг пов'язаний переважно з формуванням та витрачанням грошових доходів населення [4, с.9].

Отже, можна зробити висновок, що *готівковий обіг* – це частина грошового обороту, яка являє собою безперервний рух готівки та інших цінностей у сфері обігу і виконання нею функції засобу обігу та засобу платежу.

Фінансовим посередником у безготівкових розрахунках виступає банк, який надає послуги своїм клієнтам-підприємствам.

Новосолова Л.А. підкреслює, що «необхідною умовою проведення безготівкових розрахунків є наявність у платника і отримувача коштів рахунку в банку» [7, с.45].

Відповідно до ст.341 ГК України при безготівкових розрахунках всі платежі провадяться через установи банків шляхом перерахування належних сум з рахунку платника на рахунок отримувача або шляхом заліку взаємних зобов'язань та грошових претензій [2].

Наведене поняття безготівкових розрахунків більш детально наведено в Інструкції про безготівкові

© Югас Еріка Федорівна, к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту ДВНЗ «УжНУ», тел. 0501600487, e-mail: efjuhas@meta.ua

Попович Михайло Степанович, студент факультету економіки ДВНЗ «УжНУ», e-mail: mishullya@yandex.ru

розрахунки в Україні в національній валюті, згідно якої безготівкові розрахунки являють собою перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді.

Банк, в якому відкрито рахунки підприємств, організацій, установ усіх форм власності, фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, банків та їх установ,

фізичних осіб, та який здійснює для них на договірних засадах будь-яку з операцій, - є обслуговуючим.

При здійсненні безготівкових розрахунків можуть застосовуватися акредитивна, інкасова, вексельна форми розрахунків, а також розрахунки можуть проводитись розрахунковими чеками, банківськими платіжними картками, причому клієнти банків самостійно обирають платіжні інструменти (платіжне доручення, платіжна вимога, акредитив). Форма розрахунку вказується під час укладання договорів.

Види банківських рахунків наведено на рис. 1.

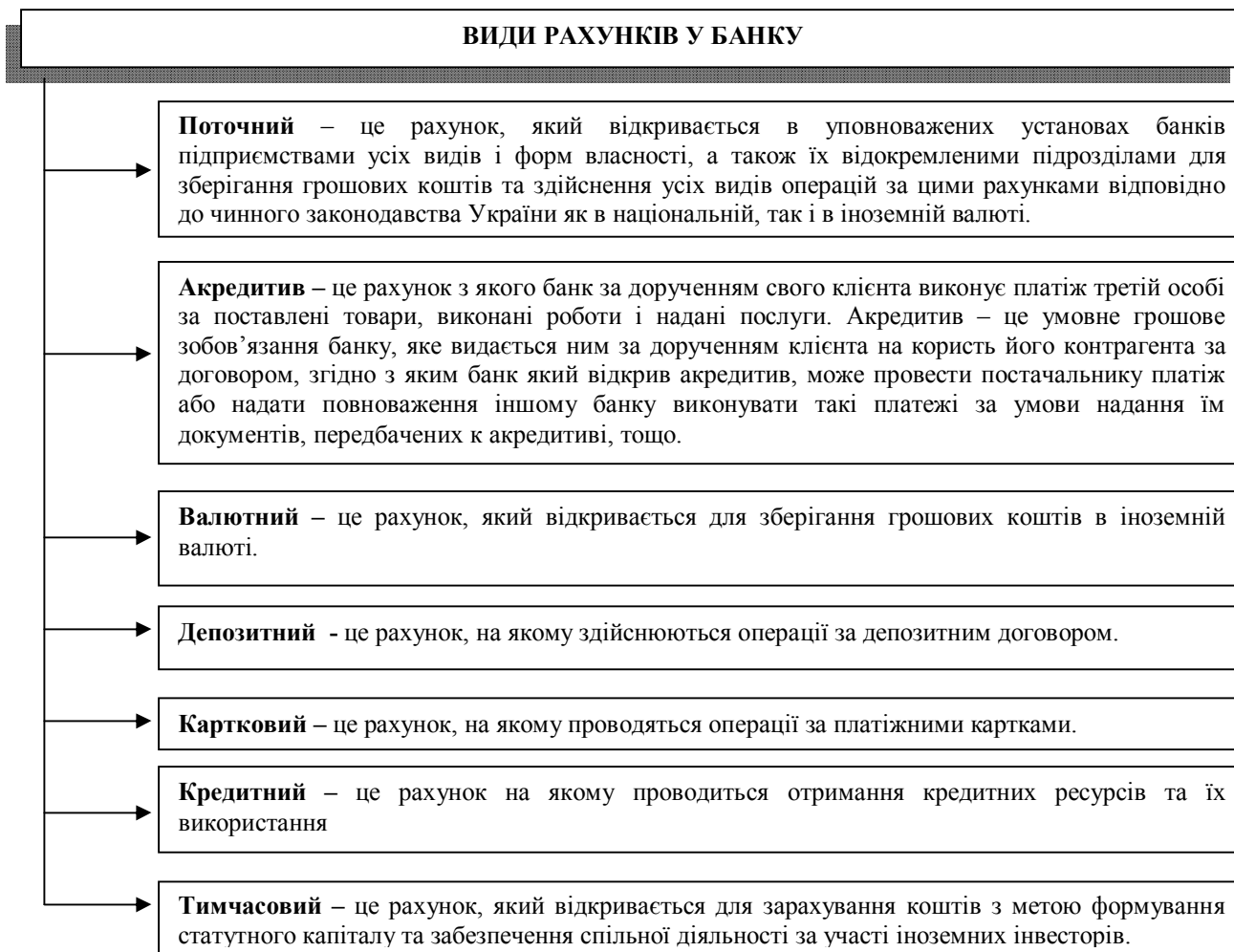

Рис. 1 Основні види банківських рахунків [12, с.34]

Характерною особливістю безготівкових розрахунків є те, що списання грошових коштів з рахунку здійснюється банком за розпорядженням клієнта. Без розпорядження клієнта списання коштів допускається виключно за рішенням суду, а також у випадках, встановлених законом та договором між банком та клієнтом.

Списання банком коштів здійснюється у порядку надходження розрахункових документів та встановлено черговість їх виконання у випадку одночасного надходження і недостатності коштів [12, с.29].

В юридичній літературі та практиці наводяться переваги безготівкових розрахунків в порівнянні із готівковою формою. Такі переваги обумовлені в значній

мірі тією роллю, яку виконують безготівкові розрахунки в господарській діяльності.

Так, безготівкові розрахунки відіграють важливе значення у прискоренні обороту коштів, скороченні готівки, необхідної для обігу. Завдяки безготівковим розрахункам здійснюється концентрація грошових ресурсів в банках, а тимчасово вільні кошти є одним із джерел кредитування.

Отже, згідно зі статтею 17 Конституції України, забезпечення економічної та інформаційної безпеки є найважливішою функцією держави. Реалізація даної функції лежить на відповідних державних органах, що діють у межах відведеної їм компетенції. У першу чергу, ця функція спрямована на забезпечення фінансової стабільності держави та потребує жорсткого контролю

за обігом коштів. З метою забезпечення контролю за фінансовими потоками України, державними органами проводиться ряд заходів щодо зменшення готівкової форми взаєморозрахунків. Ці заходи дозволяють не тільки економити грошові кошти, направлені на їх

емісію, але й дозволяють вирішити проблему виводу з тіні економіки країни.

Етапи та порядок загального ведення обліку операцій з грошовими коштами на рахунках у банку наведено на рис. 2.

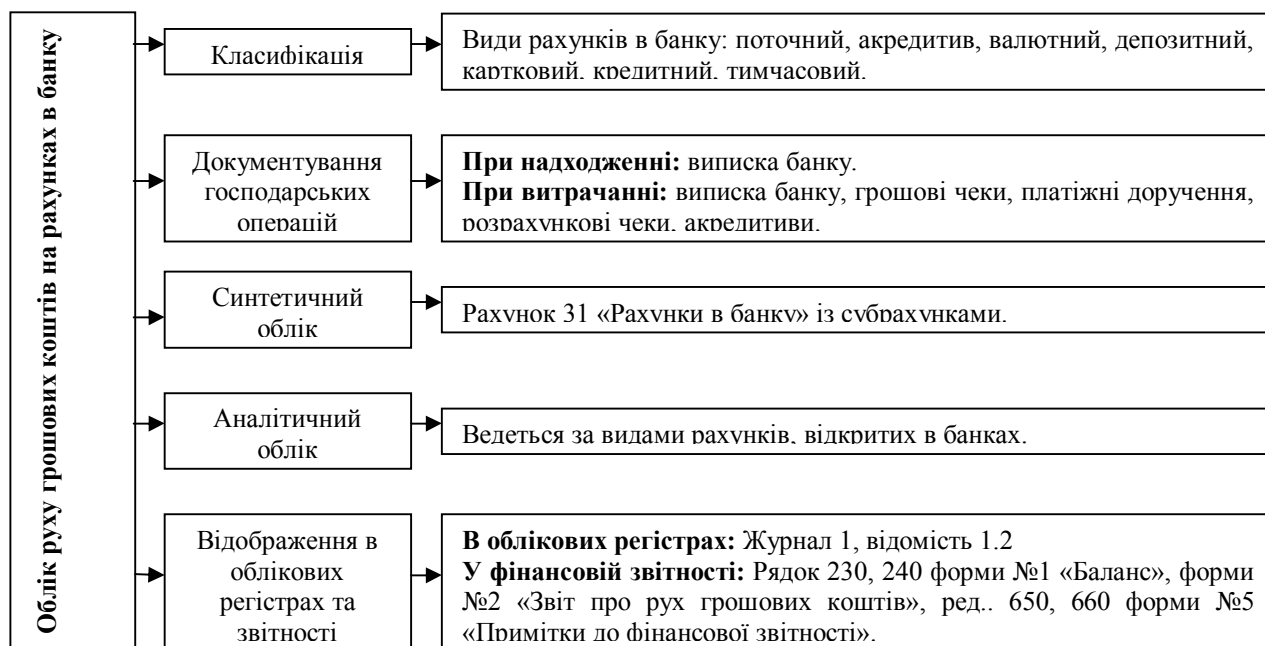

Рис. 2 Загальна схема обліку операцій з коштами на рахунках у банку [1, с.91].

Безготівкові розрахунки в господарському обороті України регулюються Інструкцією №377/8976 Національного банку України, яка затверджена Постановою правління НБУ від 21.01.2004 р. №22 і чинна з 9.04.2004 р.

Документом, який засвідчує надходження та видаток, а також залишок коштів на початок та кінець дня, є банківська виписка. Періодично (здебільшого кожного дня) банк видає власникам рахунків виписки з відповідного рахунка з копіями розрахункових операцій. Виписка обов'язково подається на 1-ше число кожного місяця. Вона перевіряється підприємством з точки зору відповідності її доданим документам; при цьому встановлюються, чи всі записи належать до підприємства-власника рахунка. Виписка є основою для записів у реєстрах (журналу-ордера №2 і допоміжної відомості №2) операцій на рахунку № 31 «Рахунки в банках». Записи банку і підприємства мають бути ідентичними, але потрібно врахувати, що рахунок № 31 «Рахунки в банках» підприємства є активними, а для банку ці рахунки підприємств є пасивними рахунками. Тому на дебеті у Виписці банку буде показана сума коштів, списана з рахунка підприємства, а на кредиті – зарахована на нього сума, відповідно сальдо у Виписці буде на кредиті рахунка.

Для внесення готівки в касу банку для подальшого зарахування на власні поточні рахунки, а також на рахунки інших юридичних або фізичних осіб, які відкриті в цьому самому банку або в іншому банку, та переказу без відкриття рахунку, оформляється заява на переказ готівки, яка складається з двох частин. Особі, яка здає кошти, повинні видати квитанцію (другу частину заяви) з підписами та печаткою банку. Ця квитанція підшивається

до касових документів. Заповнює заяву на переказ готівки клієнт від руки ручкою чи за допомогою технічних засобів або працівник банку за згодою клієнта із застосуванням технічних засобів або системи автоматизації банку.

Розрахункові документи за операціями, що здійснюються суб'єктами підприємницької діяльності — юридичними особами, повинні мати відбиток печатки та підписи відповідальних осіб, яким, відповідно до чинного законодавства України та установчих документів підприємства, надане право розпорядження рахунком і підпису документів і які повідомлені банку в картці із зразками підписів та відбитком печатки [1, с.99].

Інструкція №22 встановлює правила використання під час здійснення розрахункових операцій таких видів платіжних інструментів: меморіального ордера; платіжного доручення; платіжної вимоги-доручення; платіжної вимоги; розрахункового чека; акредитива.

Найпоширенішою в господарському обороті є форма розрахунків із застосуванням первинних документів.

Платіжне доручення - розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача [11, с.123].

Платіжна вимога — доручення є комбінованим розрахунковим документом, який складається з двох частин: верхня — вимога постачальника (одержувача коштів) безпосередньо до покупця (платника) сплатити вартість поставленої йому за договором продукції (робіт, послуг); нижня — доручення платника своєму банку

перерахувати з його рахунка суму, яка проставлена в рядку «Сума до оплати літерами» [10, с.123].

Розрахунковий чек - це документ, який містить письмове розпорядження власника чека (чекодавця) установі банку (банку-емітенту), яка веде його рахунок, сплатити чекодержателю зазначену в чеку суму коштів [14, с.314].

Акредитив — це форма розрахунків, при якій банк-емітент за дорученням свого клієнта зобов'язаний виконати платіж третій особі за поставлені товари (роботи, послуги) або надати повноваження іншому (виконавчому) банку здійснити цей платіж [15, с.156].

Платіжна вимога — це письмове доручення одержувача грошей своєму банку стягнути (інкасувати) вказану суму коштів з платника (боржника) і зарахувати на його рахунок. Зараз ця форма розрахунків застосовується рідко — лише у випадках безспірного стягнення та списання коштів без згоди (акцепту) з рахунків їх власників.

Меморіальний ордер - розрахунковий документ, який складається за ініціативою банку для оформлення операцій щодо списання коштів з рахунку платника і внутрішньобанківських операцій відповідно до Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" та нормативно-правових актів Національного банку.

Примусове списання коштів з рахунків платників дозволяється лише у випадках та на підставі виконавчих документів, установлених законами України, рішень податкових органів та визнаних претензій. Ними можуть бути: державні податкові органи, державні виконавці та підприємства, що здійснюють примусове списання коштів на підставі визнаних претензій.

Стягувач несе відповідальність за обґрунтованість і правильність даних, що внесені в платіжну вимогу на примусове списання (стягнення) коштів.

Рахунок 31 "Рахунки в банках" призначений для обліку наявності та руху грошових коштів, які знаходяться на рахунках у банку, і які можуть бути використані для поточних операцій. Він активний, балансовий, призначений для обліку грошових коштів.

Організація обліку та контролю коштів на валютному рахунку підприємства, а також операцій в іноземній валюті має свої особливості. Вони відображаються в бухгалтерському обліку в національній грошовій одиниці України на підставі попереднього перерахунку суми в іноземній валюті за курсом НБУ на дату здійснення операцій [13, с.4].

Аналітичний облік за рахунком 31 "Рахунки в банках" може вестися за видами рахунків, відкритих у банківських установах. Він повинен надавати можливість щоденно визначати залишки грошових коштів на рахунках і банках, їх рух за певний період, виявляти накопичення грошових коштів понад мінімальної потреби для розміщення його у високоліквідних активах.

Проведене дослідження обліку розрахунків дозволяє оцінити важливість розрахунків, що обґрунтовується наступним:

- розрахунки – вагомий інструмент регулювання національної економіки щодо впливу на підвищення платіжної дисципліни, легалізації економічних процесів. Система розрахунків є надзвичайно важливою, завдяки

забезпеченню процесу суспільного виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ;

- розвиток розрахунків (зокрема безготівкових) тісно переплітається з соціальними та історичними факторами, розвитком банківської системи країни, економічним розвитком, проведенням реформ. Будь-які вагомні зміни в економіці держави викликають зміну форм розрахунків між суб'єктами господарювання та відповідні зміни в обліку розрахунків на підприємствах;

- безготівкові розрахунки є прогресивною формою грошового обігу, які органічно поєднали в собі переваги депозитної та готівкової форм грошей.

Фінансове становище підприємства значно залежить від наявності коштів та правильного їх використання. У зміцненні фінансового стану підприємства, його платоспроможності та безперебійної роботи вагому роль відіграє контроль за станом розрахунків, динамікою дебіторської і кредиторської заборгованості. У процесі контролю перевіряють дотримання нормативно-правового регулювання розрахункових операцій і стан розрахунково-платіжної дисципліни. Особливо уважно ревізори перевіряють своєчасність виявлення помилок у розрахунково-платіжних документах, що стає підставою для різних суперечок під час розрахунків і виникнення конфліктних ситуацій.

Завдання контролю полягає в перевірці не тільки нормативно-правового забезпечення під час здійснення розрахунків, а і їх документального обґрунтування.

Під час ревізії слід з'ясувати законність розрахунків, їх доцільність, документальну обґрунтованість і правильність відображення операцій у бухгалтерському обліку.

Об'єктами контролю розрахунків є використання коштів під час розрахунків та їх облік.

Джерелом нормативно-законодавчої інформації є те, що законодавчо обґрунтовує розрахунки, тобто інформація, яка підтверджує законність (або незаконність) тих чи інших розрахункових операцій.

Під час ревізії розрахунків із постачальниками використовують як нормативно-законодавчу інформацію, так і первинні розрахунково-платіжні документи, витяги банку і записи в бухгалтерських реєстрах.

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку під час ревізії розрахунків із постачальниками використовують інформацію, відображену у відповідному обліковому реєстрі за рахунком 63 "Розрахунки з постачальниками і підрядниками", де ведуть облік по кожному постачальнику та підряднику у розрізі кожного документа (рахунка) та оплати.

Інформацією для контролю розрахунків із покупцями відповідно до Плану рахунків, є записи відповідного облікового реєстру за рахунком 36 "Розрахунки з покупцями і замовниками". На підставі операцій, відображених за дебетом цього рахунку, перевіряють правильність визначення продажної вартості реалізованої продукції, товарів, виконання робіт, надання послуг, яка має враховувати податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів.

На підставі залишків за кредитом зазначеного рахунка перевіряють суму платежів, що надійшли на рахунки підприємства в банківських установах або в касу, та перевіряють інші види розрахунків.

Під час ревізії розрахунків з різними дебіторами і кредиторами використовують також розрахунково-платіжні документи, витяги банку, акти взаємозвіряння та облікові реєстри за рахунком 37 "Розрахунки з різними дебіторами".

Джерелами інформації для ревізії кредиторської заборгованості є записи в облікових реєстрах субрахунків та аналітичного обліку за рахунком 68-5 "Розрахунки з іншими кредиторами".

У системі методичних прийомів контролю розрахункових операцій важливе значення має інвентаризація розрахунків.

Інвентаризацію розрахунків із дебіторами, кредиторами, постачальниками і покупцями оформляють актом. Проводять звіряння розрахунків, надсилаючи дебіторам виписки з особових рахунків для підтвердження заборгованості чи спростування її. Підприємства-дебітори або підтверджують заборгованість, або повідомляють свої заперечення із зазначенням суми розходжень. Якщо розрахунки здійснено у межах діяльності підприємства, то ревізор організовує їх взаємозвіряння, що оформляє актом звіряння розрахунків.

Взаємозвіряння розрахунків дає змогу ревізору підтвердити достовірність і реальність заборгованості. Слід зазначити, що на субрахунках рахунка 37 "Розрахунки з різними дебіторами" мають залишитися винятково погоджені суми.

За розбіжностей у сумі дебіторської заборгованості, що є в обліку підприємства, з цими даними інших підприємств матеріали передають для вирішення відповідних органів.

Якщо під час інвентаризації дебіторської заборгованості виявлено заборгованість, термін позовної давності якої вже минув, до акта інвентаризації додають довідку.

У такій самій послідовності під час ревізії підтверджують достовірність і реальність кредиторської заборгованості в розрізі особових рахунків аналітичного обліку.

Ревізор визначає осіб, винних у пропуску терміну позовної давності дебіторської заборгованості, визначає підстави і термін її виникнення та обґрунтовує причини пропуску позовної давності.

Достовірність заборгованості постачальників і покупців при розрахунках через банк можна підтвердити даними розрахунково-платіжних документів, доданих до витягів банку з відповідного рахунка. Виявлені порушення розрахунків відображують у відповідному розділі акта ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.

До акта ревізії додають: групувальні відомості виявлених ревізією порушень і зловживань; акти інвентаризації заборгованості з дебіторами і кредиторами; акти інвентаризації заборгованості з постачальниками і покупцями; акти звіряння розрахунків.

Що стосується ревізії операцій на рахунках у банку, то основними джерелами є:

— витяги банків з відповідних рахунків із додатками, які є підставою для проведення прибутково-

видаткових операцій;

— копії платіжних доручень, доручень-вимог, заяв на виставлення акредитива, книжки грошових і розрахункових чеків;

— книги аналітичного обліку інших грошових коштів;

— облікові реєстри за рахунками 31 "Розрахунки в банках", 33 "Інші кошти", книга "Журнал-головна", баланс.

Відповідно до чинного законодавства, всі суб'єкти підприємницької діяльності, які мають розрахункові рахунки в банку, зобов'язані зберігати свої кошти в установах банків. Крім розрахункового рахунку, для відособленого зберігання коштів підприємство може мати акредитиви, валютні, спеціальні позичкові й інші рахунки в банку. У касі підприємства готівка зберігається тільки у межах установленого банком ліміту.

Для забезпечення збереженості коштів більшість розрахунків рекомендується проводити в безготівковій формі. Незважаючи на демократизацію розрахунків з використанням готівки, основну частину платіжного обігу більшості підприємств становить безготівкова форма розрахунків. Звідси потреба у здійсненні постійного контролю за рухом грошових коштів на рахунках у банку. Поточний контроль банківських операцій здійснюють працівники операційного відділу банку, фінансової бухгалтерії, головний бухгалтер і директор підприємства. У ревізійній роботі, проведеній представниками державного контролю, переважають перевірки Національного банку України, та обслуговуючих підприємств комерційних банків, податкової і Державна фінансова інспекція України, Державного казначейства України. Перевірка операцій, здійснених підприємством на рахунках у банку, виконується суцільним способом і спрямована насамперед на з'ясування законності цих операцій.

Суцільній перевірці піддають виписки банку, платіжні доручення, чекові книжки (корінці) та іншу документацію, що підтверджує виконання операції. Для цього перевіряють збереженість виписок банку на підприємстві, вивчають розрахунково-платіжні документи, а також перевіряють правильність визначення дебетових і кредитових обігів.

Досліджуючи розрахунково-платіжні документи, здійснюють:

— контроль за тотожністю сум, зазначених у витягах, з розміром платежу в платіжному документі;

— перевірку обґрунтованості операцій за рахунками в банку;

— перевірку договірної документації про наміри сторін вступити в ділові відносини на певних умовах;

— перевірку обґрунтованості оприбуткування оплачених матеріалів.

Ревізор зобов'язаний вимагати у працівника бухгалтерії (чи іншого працівника, на якого покладено обов'язки обліку банківських операцій) копію платіжної вимоги, завіреної в установі банку.

Якщо кількість операцій за один день незначна і в рядку наведено дані за 2-5 днів, ревізор має переконатися в тому, що всі враховані суми стосуються розрахунків, здійснених у зазначений період часу. Варто враховувати, що протягом дня, якому відповідає певний витяг банку, можуть відбуватися однорідні операції. Для цього перевіряють [3, с. 120-129]:

- наявність ліцензій на здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- наявність відповідних договірних і супровідних документів;
- тотожність такого реквізиту в договорі, як назва підприємства у договорі постачальника, супровідному документові та платіжному дорученню;
- своєчасність оформлення прибуткових ордерів та повноту відображення кількості цінностей, що надійшли;
- прибуткові ордери і картки складського обліку матеріалів;
- "безтоварні" операції при зарахуванні грошей на розрахунковий рахунок.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми. Безготівковим грошовим розрахунком, як правило, віддають перевагу. Це пояснюється тим, що за використання безготівкових розрахунків досягають значної економії витрат на їх здійснення. Широкому застосуванню безготівкових розрахунків сприяють банківські установи, у них також заінтересована держава - не тільки з погляду економного витрачання коштів, а й з погляду вивчення, регулювання і контролю грошового обороту.

Суть безготівкових розрахунків полягає в тому, що платежі здійснюються шляхом переказу коштів із рахунку платника в банку на рахунок одержувача, тобто шляхом проведення відповідних записів за рахунок учасників розрахунків, оскільки саме безготівкові розрахунки є ланкою, що сполучає кожний суб'єкт господарської діяльності з оточуючим ринковим середовищем, та дозволяє брати участь у процесі виробництва, розподілу та

споживання. Отже, контроль безготівкових розрахунків повинен підтвердити або спростувати вимоги щодо здійснення безготівкових розрахунків. У процесі контролю перевіряють дотримання нормативно-правового регулювання розрахункових операцій і стан розрахунково-платіжної дисципліни. Особливо уважно ревізори перевіряють своєчасність виявлення помилок у розрахунково-платіжних документах, що стає підставою для різних суперечок під час розрахунків і виникнення конфліктних ситуацій.

Регулювання безготівкових розрахунків здійснюється такими нормативно-правовими засобами: Конституцією України, Господарським та Цивільним Кодексами України, Законом України «Про Національний банк України», Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», Інструкцією про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів, Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України, Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, Положення про порядок здійснення уповноваженими банками операцій за акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями, та ін.

Подальший напрям регулювання розвитку платіжного обороту в Україні має бути спрямований на збільшення безготівкового обороту та зниження готівкового. Головною метою насамперед має бути зростання довіри населення до банків. Також необхідно розширювати банківську діяльність стосовно поширення практики застосування у розрахунках з клієнтами векселів, чеків та акредитива.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручн. [для студ. спец. «Облік і аудит» ВНЗ] / Бутинець Ф.Ф. // – Житомир: ПП «Рута», 2005.- 756 с.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - С.144.
3. Живко З.Б. Контрольно-ревізійна діяльність: Методичні рекомендації і завдання для проведення модулю та екзамену з курсу "Контрольно-ревізійна діяльність". / Живко З.Б. // - 3-є вид. перероб. - Львів: "Край", 2013.- 156 с.
4. Рорат В. Гроші на підприємстві: як організувати / В. Рорат // Журнал "Все про бухгалтерський облік" (специвипуск) – 2011. - №280. - С. 33.
5. Інструкція "Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті". Затверджена постановою Правління НБУ від 21 січня 2004 р. №22.
6. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. / Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. // - К.: "Каравела"; Львів: "Новий Світ", 2012. - 504 с.
7. Новоселова Л.А. Денежные расчеты в предпринимательской деятельности. / Новоселова Л.А. // - М., 2006. - С.35.
8. Положення про Державну фінансову інспекцію України: Затверджено Указом Президента України від 23.04.11р. №499/2011р.
9. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Постанова Правління НБУ від 16.12.2002 № 508, зареєстров. в Міністерстві юстиції України 28.02.2003 за № 174/7495.
10. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України (затверджене постановою Правління НБУ від 29.12. 2000 № 520).
11. Сердюк В.Н. Бухгалтерський облік: Навчально - практичний посібник. / Сердюк В.Н. // — Донецьк: ДонНУ, 2012. - С.401.
12. Столярук Д.Б. Правове регулювання готівкового обігу в Україні // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України / Столярук Д. Б. // - К.: 2008, с.29
13. Сук Л. Облік касових операцій [Електронний варіант] / Л. Сук //Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. - http://elibrary.nubip.edu.ua/7621/1/Suk_L.KStat6.pdf.pdf
14. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік та оподаткування / Хом'як Р.Л., Лемішовський В.І.// - Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. - С. 1220.
15. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посібник. / Шамова І.В. // – К.: КНЕУ, 2011. - С. 195.

Одержано 15.03.2014 р.